

Miriam Toews

ELLES PARLEN

Traducció **Carme Geronès**

Editorial
LES HORES

ELLES PARLEN

Miriam Toews
ELLES PARLEN

Traducció de Carme Geronès

Editorial **LES HORES**

Títol original: *Women talking*
Autor: Miriam Toews

Primera edició: febrer 2020

WOMEN TALKING
Copyright © 2018, Miriam Toews.
All rights reserved

© de la traducció: Carme Geronès
© de l'edició: Editorial Les Hores S.L.

www.editorialleshores.com
hola@editorialleshores.com

Correcció: Maite Puig, Manuel Gómez Poyato i David Sempere
Maquetació: Dan Monells
Disseny de col·lecció i coberta: Natural www.designisnatural.com
© de les fotos de la coberta: iStockPhotos

Impressió: Estugraf Impresores S.L. (Madrid)

Dipòsit legal: B 1329 2020
ISBN: 978-84-949049-8-1

Les Hores forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Tots els drets reservats.

Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

ELLES PARLEN

Per a Marj
ricordo le risate

I per a Erik
e ancora ridiamo

UNES PARAULES SOBRE LA NOVEL·LA

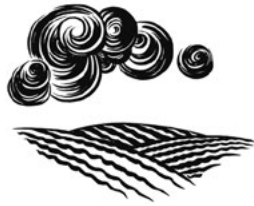
Entre el 2005 i el 2009, en una remota colònia mennonita de Bolívia anomenada colònia de Manitoba amb referència a la província del Canadà que es diu així, una colla de noies i de dones van viure l'experiència de despertar-se als matins adolorides i en un estat somnolent, amb el cos masegat i ensangonat, després d'haver sofert assalts de nit. Van atribuir els atacs a fantasmes i dimonis. Determinats membres de la comunitat van considerar que Déu o Satanàs els havien infligit aquell turment com a càstig pels seus pecats; n'hi va haver molts que les van acusar de mentir per cridar l'atenció o bé per dissimular l'adulteri; d'altres van pensar que tot allò era fruit de la desfermada imaginació femenina.

A la fi va sortir a la llum que vuit homes de la colònia havien fet servir un anestèsic per a bestiar per deixar les víctimes inconscients, per tal de violar-les. El 2011, un tribunal bolivià va condemnar aquests homes a llargues penes de presó. El 2013, mentre els condemnats encara eren a la presó, es va saber que a la colònia es continuaven produint atacs i agressions sexuals similars.

Elles parlen és, d'una, banda una reacció davant d'aquests fets reals expressada mitjançant la ficció, i de l'altra, l'obra de la imaginació femenina.

M.T.

1.

2.

3.

ELLES PARLEN: LES ACTES

Corresponen a les reunions de la colònia de Molotschna dels dies 6 i 7 de juny del 2009, redactades per August Epp.

Hi van assistir:

Les Loewen

La Greta, la més gran.

La Mariche, la filla gran de la Greta.

La Mejal, una filla més jove de la Greta.

L'Autje, una filla de la Mariche.

Les Friesen

L'Agata, la més gran.

L'Ona, la filla gran de l'Agata.

La Salome, una filla més jove de l'Agata.

La Neitje, neboda de la Salome.

6 DE JUNY

L'August Epp, abans de la reunió

EM DIC AUGUST EPP, i no tindria cap rellevància si no fos perquè m'han responsabilitzat de deixar constància escrita de les reunions de les dones, ja que són analfabetes i, per tant, no ho poden fer elles. Atès que aquestes són les actes, i jo el secretari (i que com a professor ensenyo a fer-ho als meus alumnes), m'ha semblat que havia d'incloure el meu nom a la part superior de la pàgina, juntament amb la data. L'Ona Friesen, també de la colònia de Molotschna, va ser qui em va demanar que les redactés, les actes, tot i que no va emprar el mot *actes*, sinó que es va limitar a dir-me si podia deixar constància de les reunions amb la redacció d'un document.

En vam parlar ahir al vespre, palplantats al camí sense asfaltar que va de casa seva al cobert on m'he estat d'ençà que, set mesos enrere, vaig tornar a la colònia. (Un acord temporal, segons el bisbe de Molotschna. «Temporal» pot significar qualsevol període de temps, ja que Peters no es regeix per la percepció convencional dels dies i de les hores. Som en aquest món, o al paradís, una eternitat; això és tot el que cal saber. Les principals cases de la colònia són per a les famílies, i jo estic sol; per tant, podria ser que visqués sempre més al cobert, cosa que de fet no m'amoïna gens. És més gran que una cel·la de presó i hi ha prou espai per a mi i un cavall.)

Mentre parlàvem, l'Ona i jo evitàvem les ombres. En un moment determinat, a mitja frase, el vent li va fer voleiar la faldilla i vaig notar que la vora em fregava la cama. A mesura que s'allargassaven les ombres ens anàvem desplaçant una vegada i una altra un xic més cap al sol, fins que va desaparèixer la claror i l'Ona, amb una rialla, va alçar el puny cap a la posta, cridant-li traïdor i covard. Se'm va acudir la idea d'explicar-li la qüestió dels hemisferis, el fet que ens toca compartir el sol amb altres bandes del món, que si observéssim la Terra des de l'espai podríem veure fins a quinze sortides i postes de sol en un dia, i que potser, en compartir el sol, el món podria aprendre a compartir-ho tot, podria prendre consciència que tot és de tothom! Però em vaig limitar a fer un gest d'assentiment amb el cap. Sí, el sol és un covard. Com jo. (I també m'ho vaig callar perquè justament aquella meva tendència de creure, amb tanta exaltació, que ho podíem compartir tot feia poc m'havia dut a la presó.) El cas és que no tinc un sistema de conversa efectiu i per desgràcia cada minut que passa pateixo l'angoixa que em provoquen els pensaments que no puc expressar.

L'Ona va deixar anar una altra rialla, cosa que em va animar, i em van venir ganes de preguntar-li si jo físicament li recordava el mal, i si a la colònia em veien com el mal, no perquè hagués estat a la presó, sinó pel que havia passat feia molt de temps, abans que m'empresonessin. Però en comptes d'això em vaig limitar a dir-li que m'encarregaria de les actes, per descomptat que ho faria: no podia fer altra cosa, perquè per l'Ona Friesen hauria fet el que fos.

Li vaig preguntar com és que les dones volien tenir constància escrita de les seves reunions si no sabien llegir. L'Ona, que pateix *narfa*, nerviosisme —igual que jo; per alguna cosa em diuen Epp, nom que ve d'*aspen*, que és com s'anomena el

trèmol americà, un arbre amb unes fulles que tremolen, i que de vegades rep el malnom de «llengua de dona», pel moviment constant de les fulles—, com a resposta em va explicar això.

Aquell matí, aviat, molt aviat, l'Ona havia vist dos animals: un esquirol i un conill. Havia observat com l'esquirol perseguia el conill, a tot drap. Just en el moment que estava a punt d'atrapar-lo, el conill havia fet un bot enlaire de gairebé un metre. L'esquirol, despistat, o això va pensar l'Ona, havia fet mitja volta i havia encalçat el conill per l'altra banda, però s'havia tornat a encarar amb el buit, ja que el conill, ben bé a l'últim segon, havia saltat per amunt per esquivar l'esquirol.

Em va agradar aquella història perquè me l'explicava l'Ona, encara que no vaig entendre exactament per què ho feia, ni què tenia a veure allò amb les actes.

Jugaven!, em va dir.

Ah, sí?, vaig fer jo.

L'Ona es va explicar: tal vegada ella no havia d'haver vist aquell joc de l'esquirol i el conill. Era al matí, molt aviat, a una hora en què no hi havia ningú més que ella rondant per la colònia, amb els cabells no tan tapats com calia, la vora del vestit mig feta i deixada estar, una silueta suspecta: la filla del diable, com li deia Peters.

Però l'has vist?, li vaig preguntar. Aquest joc secret?

Sí, amb els meus propis ulls, els que en aquell moment, mentre explicava la història, lluïen d'emoció.

L'Agata Friesen i la Greta Loewen havien organitzat de pressa i corrents aquelles reunions com a resposta a les estranyes agressions que feia uns quants anys que patien les dones de Molotschna. Des del 2005 quasi totes les noies i dones de la colònia havien estat violades pel que els d'allí en deien uns

fantasmes o per Satanàs, i se suposava que allò era un càstig pels seus pecats. Els atacs sempre s'havien perpetrat de nit. Mentre les famílies dormien, esbaltien les noies i les dones amb un esprai fet a base de belladona, que s'utilitzava per al bestiar. L'endemà es despertaven adolorides, atordides, sovint ensangonades, i no entenien per què. Feia poc que s'havia descobert que els vuit dimonis responsables de les agressions eren homes de carn i ossos de Molotschna, i molts dels quals, parents pròxims —germans, cosins, oncles, nebots— de les dones.

Amb penes i treballs en vaig reconèixer un, d'aquells homes. Havíem jugat de petits. Era un nen que sabia el nom de tots els planetes, o si més no ho feia veure. Jo li deia Froag, que en la nostra llengua significa «pregunta». Vaig recordar que abans d'anar-me'n de la colònia amb els meus pares me n'havia volgut acomiadar, però que la meva mare m'havia dit que havia tingut problemes amb els queixals que li sortien, que hi tenia una infecció i que no sortia de la seva habitació. Ara mateix no sé si allò era veritat. Sigui com sigui, abans d'anar-me'n, no em vaig acomiadar ni d'aquell nen ni de ningú.

Els altres atacants eren molt més joves que jo, no havien nascut o tenien un parell o tres d'anys quan ens en vam anar i no en tinc cap record.

Molotschna és una colònia autogestionada, com totes les nostres. De primer, Peters va decidir de tancar aquells homes en un cobert (semblant al meu habitatge actual) una bona colla d'anys, però de seguida es va veure clar que en un lloc com aquell hi corrien perill. La Salome, la germana petita de l'Ona, en va atacar un amb una dalla; a un altre, uns quants de la colònia, parents de les víctimes, enfurismats, borratxos, el van penjar de les mans a una branca d'un arbre. Hi va

morir, abandonat, pel que sembla, ja que tots els d'aquella colla, exaltats i torrats, havien perdut la consciència enmig d'un camp de melca de prop d'aquell arbre. Després d'allò, Peters, juntament amb els ancians, va decidir d'avisar la policia per detenir-los —per la seva pròpia seguretat, van dir— i endur-se'ls a la ciutat.

La resta d'homes de la colònia (deixant de banda els que repapiejaven o ja no s'aguantaven drets, o a mi, per raons vexatòries) se'n van anar a la ciutat a dipositar la fiança amb l'esperança que els agressors poguessin tornar a Molotschna en espera del judici. Quan ho fessin, les dones de la colònia tindrien l'oportunitat de perdonar-los, i amb això tothom s'asseguraria el seu lloc al cel. Suposant que les dones no els perdonessin, va dir Peters, elles mateixes se n'haurien d'anar de Molotschna, i això que no coneixien ningú de fora de la colònia. Tenien molt poc temps, només un parell de dies, per organitzar-se i respondre.

Ahir, tal com em va dir l'Ona, les dones de Molotschna van votar. A la papereta, hi havia tres opcions:

1. No fer res.
2. Quedar-se i lluitar.
3. Anar-se'n.

Com que les dones no sabien llegir, cadascuna de les opcions anava acompanyada d'un dibuix que la il·lustrava. (Nota: No tinc intenció d'anar puntualitzant que les dones no saben llegir, ho faig només quan cal per explicar certes coses.)

La Neitje Friesen, de setze anys, filla de la difunta Mina Friesen i actualment sota la protecció constant de la seva tia Salome Friesen (Peters havia enviat uns anys enrere el pare de la Neitje, en Balthasar, a un extrem recòndit de la part

sud-oest del país a comprar una dotzena de poltres i encara no n'ha tornat), en va fer els dibuixos.

«No fer res» anava acompanyat amb la il·lustració d'un horitzó desert. (Encara que em va semblar, però no ho vaig dir, que era un dibuix que també podria servir per il·lustrar l'opció d'anar-se'n.)

«Quedar-se i lluitar» tenia un dibuix on es veien dos membres de la colònia en un duel a punyalades. (Les altres el van titllar d'excessivament violent, però tenia un sentit prou clar.)

I acompanyava l'opció «Anar-se'n» un dibuix del darrere d'un cavall. (Aquí també vaig pensar, però no en vaig dir res, que allò també podia implicar que les dones miraven com se n'anaven d'altres.)

A la votació van quedar empatades les opcions dos i tres: el duel a punyalades i el darrere del cavall. Les Friesen, en general, van optar per quedar-se i lluitar. Les Loewen s'estimaven més anar-se'n, si bé en unes i altres s'hi notaven vacil·lacions.

També hi va haver moltschneses que van votar de no fer res, de deixar les coses en mans de Déu. Són les que avui no vindran. La defensora més acèrrima del «No fer res» és la Janz *Caratallada*, una de les membres de la colònia més lleials, la nostra curandera, i alhora coneguda per la seva extraordinària visió en la tasca de mesurar distàncies. En una ocasió em va explicar que ella, com a moltschnesa, tenia tot el que volia; l'únic que havia de fer era convèncer-se que li calien ben poques coses.

L'Ona m'ha dit que la Salome Friesen, iconoclasta a més no poder, havia precisat a la reunió del dia anterior que «No fer res» en realitat no era una opció, si bé el fet de permetre a les dones votar «No fer res» era si més no una alternativa

per empoderar-les. La Mejal (que en plautdietsch significa «noia») Loewen, una jove encantadora, que fuma com un carreter, amb dos capcirons ben grocs i el que podria molt ben ser una vida secreta, hi havia estat d'acord. És clar que l'Ona havia dit, va precisar també la Mejal, que a la Salome Friesen no se li havia atribuït la potestat de determinar què era veritat i què no, ni de precisar quines eren les opcions que calia votar. Pel que sembla, les altres Loewen hi havien fet un moviment de cap d'assentiment, mentre que les Friesen havien manifestat impaciència amb uns gestos secs de menysteniment. Aquest tipus de conflicte secundari il·lustra prou bé el to del debat entre els dos grups, el de les Friesen i el de les Loewen. Ara bé, com que no hi ha gaire temps i urgeix una decisió, les molotschneses han pres la decisió col·lectiva de permetre que totes dues famílies debatien els pros i els contres de cadascuna de les opcions —deixant de banda l'opció del «No fer res», que la major part de dones de la colònia descarten com a *dummheit*, estúpida—, decideixin quina és l'adient i per acabar triïn la millor manera de posar-la en pràctica.

Nota sobre traducció: Les dones parlen plautdietsch, o baix alemany, l'única llengua que coneixen, i l'única que parlen tots els membres de la colònia de Molotschna, encara que avui dia, a l'escola, s'ensenya als nens molotschnesos un anglès rudimentari i que els homes també parlen una mica el castellà. El plautdietsch és una llengua medieval àgrafa, moribunda, barrija-barreja d'alemany, holandès, pomerani i frisó. Hi ha ben poques persones al món que parlin plautdietsch, i els que el parlen són tots mennonites. Ho cito per explicar que abans de transcriure les actes de les reunions he de traduir (mentalment, de pressa) a l'anglès el que diuen les dones, per poder-ho anotar.

I encara una altra precisió, irrellevant pel que fa al debat de les dones, però necessària per explicar en aquest document com és que jo sé llegir i escriure en anglès i comprenc aquest idioma: vaig aprendre anglès a Anglaterra, on van anar a viure els meus pares quan els va excomunicar el bisbe de Molotschna de l'època, Peters el vell, el pare de Peters, el bisbe actual de Molotschna.

Durant el quart any a la universitat, vaig patir una crisi nerviosa (*narfa*) i em vaig implicar en determinades activitats polítiques, arran de les quals em van expulsar i em van tancar una temporada a la presó. Mentre era allà dins es va morir la meva mare. El meu pare feia anys que havia desaparegut. No tinc germans perquè a la meva mare li van treure la matriu després de néixer jo. Fet i fet, a Anglaterra, no hi tenia res ni ningú, tot i que el temps que vaig estar a la presó vaig acabar per correspondència els estudis per exercir de professor. En una situació desesperada, sense lloc on viure i mig trastocat —o trastocat del tot—, vaig decidir de suïcidar-me.

Un dia que era a la biblioteca de més a prop del parc, el lloc que havia convertit en casa meva, rumiant les diferents opcions que tenia per llevar-me la vida, em vaig quedar adormit. Vaig dormir molt i molt i a la fi em va donar un cop de colze amb tota la suavitat del món la bibliotecària, que em va dir que me n'havia d'anar perquè tancaven. Tot seguit, aquella bibliotecària, una dona gran, es va fixar que havia estat plorant, que anava força malforjat i que se'm veia neguitós. Em va preguntar què em passava. Li vaig dir la veritat: no volia continuar vivint. Em va dir que em convidava a sopar i, allà, al petit restaurant de l'altra banda del carrer, em va preguntar d'on era, de quina part del món havia vingut.

Li vaig respondre que venia d'una part del món que s'havia establert per crear el seu propi món, a part del món. En certa

manera, li vaig dir, la meva gent (recordo que vaig arrossegar una mica aquestes dues paraules, amb ironia, i me'n vaig avergonyir a l'acte i vaig demanar perdó de baix en baix) no existeix, almenys representa que no n'han de fer mostra.

I potser un no triga gaire a creure's que en realitat no existeix, va fer ella. O que la seva existència corpòria és una aberració.

No sabia ben bé què volia dir i em vaig gratar el cap, frènic, com un gos carregat de llagastes.

I després?, em va preguntar.

La universitat, molt poc temps, i la presó, li vaig dir.

Ah, va fer, potser una cosa no exclou l'altra...

Se'm va dibuixar un somriure estúpid.

La incursió al món justament me'n va fer fora, vaig respondre.

Una cosa així com si t'haguessin donat existència per no existir, va dir, rient.

Distingir-se per fer el que toca. Just, vaig respondre, mirant de seguir-la en la rialla. Nascut per no ser.

Em vaig imaginar aquell meu jo xisclaire, que feien fora de la matriu de la meva mare, una cosa que li havien arrencat de qualsevol manera i havien llançat finestra avall per evitar que es repetís una abominació com aquella: el part, el nen, la nuesa, la vergonya d'ella, la vergonya d'ell, la vergonya de tots dos.

Vaig dir a la bibliotecària que era difícil d'explicar d'on venia.

«Vaig conèixer un viatger d'un país antic», va dir la bibliotecària, em penso que citant un poeta que coneixia, que li agradava.

Tampoc no vaig entendre gaire què volia dir, però vaig fer un gest d'assentiment. Li vaig explicar que havia estat men-

nonita, de la colònia de Molotschna, i que quan tenia dotze anys, n'havien expulsat els meus pares i ens n'haviem anat a viure a Anglaterra. Ningú no ens havia dit adeu, vaig explicar a la bibliotecària (sempre més viuré amb la vergonya d'haver dit una cosa tan deplorable). Em vaig pensar durant anys que ens havien obligat a abandonar Molotschna perquè m'havien enxampat robant peres a la colònia del costat de la nostra, a Chortiza. A Anglaterra, on vaig aprendre a llegir i escriure, lletrejava el meu nom amb pedres en un gran prat verd perquè Déu no trigués a trobar-me i em pogués imposar el càstig que em corresponia. També havia intentat de muntar amb pedres de la tanca del jardí de casa la paraula *confessió*, però la meva mare, la Monica, es va adonar que anava minvant la paret de pedra seca que dividia el nostre jardí del dels veïns. Un dia em va seguir fins al prat, resseguint la vora de la rodera que havia deixat amb el carretó, i em va enxampar en el moment que em rendia davant de Déu fent servir les pedres de la tanca, amb unes lletres immenses, per indicar on era. Em va fer asseure a terra, em va abraçar i no em va dir res. Al cap d'una mica, em va dir que calia refer la tanca. Li vaig preguntar si podia tornar les pedres quan Déu m'hagués trobat i castigat. Estava tan aclaparat amb l'expectativa del càstig que ho volia enllestir d'una vegada. Em va preguntar per què creia que Déu em volia castigar i li vaig parlar de les peres, dels pensaments que tenia sobre les noies, dels dibuixos que feia i de la fal·lera que tenia de guanyar en els esports i de ser fort. Li vaig dir fins a quin punt era pretensions, bel·ligerant i viciós. La meva mare es va posar a riure i em va tornar a abraçar, disculpant-se d'haver rigut. Va dir que era un nen normal, una criatura de Déu —d'un Déu amorós, malgrat el que deia tothom—, però que els veïns estaven amoïnats per la tanca que anava desapareixent i que hauria de tornar les pedres al seu lloc.

Tot això va ser el que vaig explicar a la bibliotecària.

Va respondre que comprenia per què la meva mare havia fet el que havia fet, tot i que, si ella hagués estat allí, a la plaça de la meva mare, hauria dit alguna altra cosa. M'hauria dit que jo no era una persona normal, que era innocent, això sí, però que tenia una profunda necessitat de fer-me perdonar, encara que no hagués fet res malament. Moltes de nosaltres, va dir, ens eximim de la responsabilitat de canviar les coses aferrant-nos als sentiments del nostre passat. Llavors vivim amb llibertat, feliços, o si no som feliços del tot, almenys vivim sense una angoixa terrible. La bibliotecària es va posar a riure. Va dir que si hagués estat en aquell prat amb mi, m'hauria ajudat a aconseguir aquella sensació d'haver obtingut d'una manera o altra el perdó.

Però el perdó de què en concret?, li vaig preguntar jo. D'haver robat peres?, d'haver dibuixat noies despullades?

No, no, va fer ella, el perdó de ser viu, de ser al món. Per la prepotència i la vanitat de continuar amb vida, l'absurditat que representa, el fàstic que fa tot plegat, la gran incongruència. El teu sentiment és aquest, va afegir, aquesta és la teva lògica interna. M'ho acabes d'explicar.

Va continuar dient que, segons el seu parer, el dubte, la incertesa i el qüestionament van lligats de manera inextricable amb la fe. Una existència intensa, va continuar, una manera de ser al món, no?

Vaig somriure. Em vaig gratar el cap. El món, vaig dir.

Què en recordes, de Molotschna?

L'Ona, vaig dir. L'Ona Friesen.

I li vaig començar a parlar de l'Ona Friesen, una nena de la meva edat, la que fa un moment m'ha dit que transcrivís les actes de la reunió.

Després d'una llarga conversa amb la bibliotecària, en què jo li vaig parlar bàsicament, si bé no només, de l'Ona —dels nostres jocs, de com identificàvem les estacions de l'any per com s'anava allargant el dia a pas de puça, de com ens fèiem els deixebles rebels primer incompresos pel nostre mestre, Jesucrist, i més tard aclamats com a herois, de les justes que havíem organitzat amb cavalls i uns pals de tanca (corrent a brida abatuda, igual com els cavallers d'abans, com l'esquirol i el conill del matí), de com ens havíem besat, i barallat—, la bibliotecària em va aconsellar que tornés a Molotschna, al lloc on la vida tenia sentit per a mi, ni que fos per un temps breu, ni que fos per algun joc imaginari a la posta de sol, i que demanés al bisbe (Peters, el jove, el que tenia l'edat de la meva mare) que m'acceptés com a membre de la colònia. (No vaig pas dir a la bibliotecària que allò comportaria demanar perdó a Peters pels pecats dels meus pares, uns pecats relacionats amb la possessió de material intel·lectual i amb la seva difusió i propagació, encara que per això entenguéssim llibres d'art, fotografies o quadres que el meu pare havia trobat a les escombraries del darrere d'una escola de la ciutat, i encara que ell només fos culpable de compartir aquelles imatges amb altres membres de la colònia, i fos incapaç de llegir-ne el text.) També em va suggerir que m'oferís per fer classes d'anglès als nens de Molotschna, ja que era una llengua que els faria servei per tirar endavant negocis a fora de la colònia. I em va dir que m'havia de tornar a fer amic de l'Ona Friesen.

No hi tenia res a perdre. M'ho vaig prendre seriosament.

La bibliotecària va demanar al seu marit que m'oferís una feina de xofer per al servei de limusines que tenia per anar a l'aeroport, i tot i no tenir el carnet de conduir, hi vaig treballar tres mesos, prou temps per reunir els diners per comprar un bitllet per anar a Molotschna. Durant aquella temporada vaig

dormir a les golfes d'un alberg de joventut. De nit, quan tenia la impressió que m'explotaria el cap, maldava per estar-me ajagut tan quiet com podia. En aquell alberg, cada nit, mentre m'estava immòbil al llit, tancava els ulls i sentia unes notes de piano quasi imperceptibles, uns acords contundents sense cap acompanyament de veu. Un matí vaig preguntar al que feia la neteja, que també dormia allí, si de nit sentia una música de piano quasi imperceptible amb uns contundents acords. Em va dir que no, que mai. Amb el temps, vaig deduir que la música que sentia de nit, quan tenia el cap a punt d'explotar, era la de la cançó «La seva misericòrdia no s'esgota», i que allò eren els meus propis funerals.

Peters, que porta les mateixes botes altes, negres, que havia dut el seu pare, o unes de molt semblants, va considerar la meva sol·licitud de readmissió a la colònia. A la fi va dir que m'hi admetria sempre que renegués els meus pares (això que l'una era morta i l'altre havia desaparegut) davant dels ancians, que em bategessin a l'església i que em comprometés a fer classes d'anglès bàsic i de rudiments de matemàtiques als nens a canvi d'aixopluc (el que he citat abans) i de tres àpats al dia.

Vaig dir a Peters que em batejaria i faria les classes, però que no renegaria els meus pares. Ell, no gaire content, però delerós de tenir algú que fes classes de càlcul als nens, o potser perquè el meu aspecte el desconcertava, pel fet que m'assemblava molt al meu pare, hi va estar d'acord.

Quan hi vaig arribar, la primavera del 2008, tot el que vaig sentir van ser murmuris, fragments de murmuris, en relació amb els misteriosos daltabaixos nocturns. En Cornelius, un dels meus alumnes, va escriure un poema titulat «L'estenedor», en què explicava que els llençols i la roba estesa de la seva

mare tenien veu, conversaven i feien arribar missatges a altres peces de roba dels estenedors veïns. El va llegir a classe i tots els nens es van fer un tip de riure. Les cases estan molt separades les unes de les altres i no hi ha llum elèctrica ni a dins ni a fora. De nit, els edificis són com petites tombes.

Aquella tarda, quan tornava al meu cobert, vaig mirar els estenedors de Molotschna i hi vaig veure com voleiaven els vestits de les dones, les granotes dels homes, la roba de casa, la de llit i les tovalloles. Hi vaig parar l'orella, però no vaig treure l'aigua clara del que deien. Potser, ara que hi penso, va ser perquè no em parlaven a mi. Parlaven entre ells.

L'any que vaig arribar, les dones explicaven els somnis que havien tingut, i amb el temps, quan tot va anar encaixant, van comprendre que somiaven col·lectivament un sol somni, i que allò no era, ni de bon tros, un somni.

Les dones de les famílies Friesen i Loewen que s'han aplegat a la reunió d'avui representen tres generacions cadascuna i totes han estat víctimes dels assalts en més d'una ocasió. He fet uns càlculs senzills. Entre el 2005 i el 2009, van estabornir i assaltar més de tres-centes noies i dones molotschneses quan eren al llit. Hi va haver una mitjana d'un atac cada tres o quatre dies.

A la fi, la Leisl Neustadter va aconseguir de mantenir-se desperta nit rere nit fins que va enxampar un jove que esbotzava la finestra de la seva habitació amb un esprai de belladona a la mà. La Leisl i la seva filla gran s'hi van encarar, el van reduir i el van lligar amb cordill d'embalar. Més tard, aquell matí, Peters es va presentar a la casa d'aquell jove, d'en Gerhard Schellenberg, per interrogar-lo i el noi va anomenar set homes més implicats en els atacs.

Gairebé totes les membres de la colònia de Molotschna han estat violades per aquests vuit homes, si bé la majoria

(llevat de les nenes que són massa joves per poder comprendre aquestes actes, i les dones liderades per la Janz *Caratallada*, que havien optat per «No fer res») ha marcat una X al costat del seu nom per indicar que estan satisfetes (i moltes, bastant felices) de no assistir a les reunions on es decideix com cal respondre-hi. I han decidit, per la seva banda, que contribuiran al benestar de la colònia fent-se càrrec de les tasques d'aquesta, que són moltíssimes ara que els homes són fora, i si s'abandonaven un sol dia es podria produir un daltabaix, sobretot pel que fa a munyir els animals i donar-los menjar.

Les joves i les que van més lleugeres de les famílies Friesen i Loewen, l'Autje i la Neitje, s'han ofert per explicar a la resta al vespre, quan ja hagin tornat a casa, el que s'ha debatut a la reunió.

Ara mateix, al paller del graner on ens hem reunit discretament aquest matí, m'espero per fer el que m'ha demanat l'Ona.